

Operation av svalgtonsillerna

Svalgtonsillerna

Svalgtonsillerna, eller svalgmandlar, består av likadan vävnad som lymfkörtlarna. Svalgtonsillerna är en del av den svalgring som omger svalget, till den hör också gomtonsill, i taket på svalget och tungtonsillen i tungroten. Svalgtonsillerna befinner sig i svalgets sidoväggar. Tonsillvävnaden har troligen betydelse vid utvecklandet av motståndsförmågan i den tidiga barndomen. Enligt omfattande undersökningar försämrar avlägsnandet inte ens hos små barn kroppens försvarsmekanismer. Tonsillerna kan växa så stora, att de försvårar andningen nattetid och orsakar snarkning och andningsavbrott (sömnapné sjukdom). Inflammation i svalgtonsillerna är en relativt vanlig sjukdom. Ibland kan en sådan här inflammation vara återkommande eller kronisk.

Operation av svalgtonsill

Man blir av med upprepade inflammationer i svalgtonsillerna när tonsillerna avlägsnas genom en operation. Också efter en akut enstaka inflammation kan läkaren rekommendera en operation, om tonsillerna är mycket stora. En operation av svalgtonsillerna utförs under narkos via munnen. Man kommer på överenskommen tidpunkt till sjukhuset. Åtgärden tar ungefär en halv timme, inklusive bedövningen ungefär en timme. Man får bege sig hem några timmar efter operationen, eller kan vara över natten på sjukhuset och skrivas ut följande dag.

Man kan ibland också vara tvungen att utföra en operation av svalgtonsillerna som jourfall, brådskande. Orsaken är då en akut inflammation i svalgtonsillen som förtränger andningen eller en svalgböld som utvecklats bakom tonsillvävnaden. Som symptom uppträder hög feber, svår smärta i halsen, svårigheter att öppna munnen och svårt att svälja också vätska. Talet är grötigt, och andningen kan vara försvårad. I sådana fall är det nödvändigt med omedelbar sjukhusvård.

Efter operationen

Efter operationen är halsen sjuk och de anestesimedel som använts kan orsaka illamående och kräkningar. Vid behov får man från sjukhuset medicinering mot de här besvären.

Smärtan i svalget är som värst dagen efter operationen och den varar ofta 7–10 dagar. Smärtan kan också stråla ut i öronen. Vid behandlingen av smärtan är det viktigt att man dricker mycket (minst 2 liter per dag) och har en tillräcklig smärtstillande medicinering. Det lönar sig att programmera in den smärtstillande medicineringen så, att medicinens effekt är som störst vid

måltiderna. Medicineringen underlättar sväljandet, men den avlägsnar inte helt den smärta som sväljandet medför.

På grund av smärtan kan det i början vara svårt att äta. Det är viktigare att man får tillräckligt med vätska än att man äter.

Under de två första dagarna skall drycken och maten vara kall, eftersom varm mat eller dryck gör att blodcirkulationen blir livligare och ökar risken för blödning. Lämplig mat under de första dagarna efter operationen är till exempel glass, kräm eller yoghurt. Maten skall i ett par veckors tid vara mjuk; man får inte äta grov mat, till exempel knäckebröd.

Andedräkten kan lukta konstigt i läkningsskedet. Lukten beror på den gråa beläggning som uppstår i svalget, beläggningen hör till den normala läkningen. Beläggningen lossnar av sig själv 1–2 veckor efter operationen. Det minskar lukten om man tuggar tuggummi och sköljer munnen med munvatten.

Efter operationen kan det synas blodstrimmor i spottet, något som är normalt. Om blödningen är rikligare lönar det sig att sätta en ispåse på nacken och halsen och samtidigt suga på en isbit. Den största risken för blödning är

genast efter operationen, och den andra gången ungefär en vecka efter operationen, när den skorviga beläggningen i svalget lossnar och kan riva upp en liten blodåder när den lossnar.

För att förebygga efterblödningar är det viktigt att i ett par veckors tid undvika fysisk ansträngning, bastubad, solbad och andra faktorer som höjer blodtrycket. Det är bra att för natten höja huvudändan på sängen, så att blodtrycket skall vara så lågt som möjligt i svalgområdet.

Sjukledigheten är i allmänhet 2 veckor lång. Det finns inget skäl för efterkontroll.

Möjliga problem

Om det uppstår nedanstående problem, så skall man ta kontakt med det sjukhus som utfört operationen:

- Det börjar rinna mera blod än några strimmor från svalget eller från näsan, och blödningen upphör inte med hjälp av ispåsar inom 10–15 minuter.
- Det uppstår feber över 38 grader. En liten temperaturstegring hör till det normala tillfrisknandet.
- Tillståndet försämras, kräkningar och kraftlöshet.
- Smärtan i halsen är olidlig, trots regelbunden medicinering.
- Det går inte att svälja vätskor.